

AI Act naráží na realitu českých měst.

Regulace běží, praxe zatím zaostává

26.3.2026 - Monika Štěpánová | Svaz měst a obcí České republiky

Evropská regulace umělé inteligence už formálně běží, ale realita českých měst ji zatím dohání jen pomalu. RegHub konzultace mezi městy, kterou realizoval Svaz měst a obcí ČR pro potřeby Výboru regionů, ukazuje poměrně strážlivý obrázek: AI se ve veřejné správě používá, ale jinak, než s čím evropská regulace počítá.

Umělá inteligence se v českých městech objevuje hlavně jako pomocník. Slouží k práci s dokumenty, sumarizaci, vyhledávání nebo administrativní podpoře. V některých případech jde o chatboty nebo pilotní nasazení nástrojů typu Copilot. Zásadní zjištění ale je, že města často ani nevědí, jestli to, co používají, spadá pod AI Act. Regulace tak míří na systém, který je v praxi zatím jen částečně uchopený.

Ještě výraznější je to u vysoce rizikových systémů, na kterých je celý AI Act postavený. Ty města v podstatě nepoužívají. Často ani nevědí, co přesně by do této kategorie mělo patřit. A pokud ano, vnímají je jako nákladné a rizikové. Výsledek je jednoduchý a důležitý: AI Act se zaměřuje na kategorii systémů, která na úrovni většiny měst zatím reálně neexistuje.

Mnohem větší problém než technologie je governance. Města opakovaně říkají, že nevědí, jak přesně mají postupovat. Chybí jasné metodiky, praktické návody i výklad práva. Neexistuje jedno místo, kam se obrátit. Není jasné, jak klasifikovat systémy, jak plnit povinnosti nebo jak řešit incidenty. Regulace tak existuje, ale bez návodu k použití.

Silně se ukazuje i závislost na dodavatelích. Města často nemají informace o tom, jaké AI komponenty jejich systémy obsahují. Nedostávají data potřebná pro splnění povinností a nemají nástroje, jak si je vynutit. Odpovědnost za dodržování pravidel leží na městech, ale kontrola nad technologiemi zůstává jinde.

Rozdíly mezi městy jsou přitom výrazné. Velká města už AI řeší systematictěji, připravují interní pravidla, testují nástroje a začínají budovat governance. Menší obce na to nemají kapacity a často s tím ani nepočítají. AI pro ně zůstává okrajové téma. Jedna evropská regulace tak dopadá na velmi rozdílné reality.

Kapacity jsou ostatně problémem napříč všemi velikostmi měst. Chybí IT specialisté, právní experti i metodická podpora. A většina měst zároveň neplánuje kvůli AI Actu nabírat nové lidi. Implementace se tak bude odehrávat uvnitř stávajících struktur, vedle běžné agendy. To limituje, jak rychle a kvalitně se pravidla skutečně promítnou do praxe.

Do toho přichází ještě jeden moment, který z dotazníku vystupuje možná nejvýrazněji: role státu. Města se shodují, že implementační rámec není jasný. Kompetence se teprve formují a samosprávy nejsou do přípravy systematicky zapojené. Stát zatím nevytvořil srozumitelný rámec, podle kterého by se obce mohly řídit.

Města přitom poměrně přesně vědí, co potřebují. Jednotnou metodiku, právní výklady, sdílení dobré praxe, školení a jasná pravidla pro dodavatele. Bez toho hrozí, že AI Act zůstane spíš na papíře než v reálném fungování veřejné správy.

A do toho všeho vstupuje tempo technologického vývoje. AI nástroje se mění rychleji, než veřejná

správa dokáže nastavovat pravidla. To komplikuje evidenci, klasifikaci i smluvní vztahy. Regulace tak dohání něco, co se neustále posouvá.

A je tady další faktor: čas. AI Act byl přijat v roce 2024 a vstoupil v platnost 1. srpna 2024. Od té doby běží postupné nabíhání povinností. Od února 2025 platí zákazy nepřipustných praktik a povinnost AI gramotnosti, od srpna 2025 pravidla pro obecnou AI a governance a klíčový moment přijde v srpnu 2026, kdy začnou naplno platit povinnosti pro vysoce rizikové systémy. Plná aplikace regulace se uzavírá v roce 2027. Na evropské úrovni se aktuálně vede debata o možném posunu některých termínů v rámci tzv. digitálního omnibusu, zejména u vysoce rizikových systémů. Zatím ale nejde o schválenou změnu, pouze o politický návrh.

Implementace totiž není dobrovolná – v případě nečinnosti hrozí sankce. AI Act počítá s pokutami až do výše 35 milionů eur nebo 7 % celosvětového obrátu, podle toho, co je vyšší. Je otázkou, zda by tyto sankce mohly zasáhnout přímo samosprávy, nebo zda nese zodpovědnost za realizaci ve veřejném prostředí stát.

AI Act přitom nevznikl jako byrokratické cvičení, ale jako reakce na reálná rizika spojená s nasazováním umělé inteligence v citlivých oblastech, jako je zdravotnictví, doprava, veřejná bezpečnost nebo rozhodování veřejné správy. Jeho cílem je chránit základní práva a zabránit selháním systémů, které mohou mít přímý dopad na životy lidí. Zároveň jde o první komplexní regulaci umělé inteligence na světě, která má ambici nastavovat standardy i mimo Evropskou unii. Právě proto je její praktická implementace tak zásadní – pokud se nepodaří nastavit funkční model ve všech zemích Evropy, bude obtížné, aby se stala skutečným globálním referenčním rámcem.

Velmi děkujeme všem zástupcům měst, kteří se do konzultace RegHub zapojili!

Mgr. Monika Štěpánová

zdroj obrázku: <https://parvaconsulting.com/articles/eu-ai-act-ethics-innovation-governance-explained/>
<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/ai-act-narazi-na-realitu-ceskych-mest-regulace-bezi-praxe-zatim-z-aostava>